

Pedro Palazzo

Arhitektura kao portret: egzotičnost i kraljevski karakter Louvrea (1380.-1668.)

Kraljevska arhitektura Louvrea u renesansi i u klasičnoj francuskoj umjetnosti pokazuje postupnu promjenu arhitektonskih oblika te naglašen kontinuitet političkoga utjecaja; štoviše, vidljivo je da je arhitektonski oblik uvijek određen političkom ikonografijom vladajućeg kralja. Te promjene, od utvrde-dvorca Karla V. do Lujevog napuštanja Louvrea i preseljenja u Versailles, otkrivaju niz arhitektonskih portreta nastalih pod kraljevskim pokroviteljstvom, koji se bitno razlikuju od ustaljenih arhitektonskih obrazaca svoga vremena. Zajednička značajka gradnji pod kraljevskim pokroviteljstvom u Francuskoj, od polovine 15. do polovine 17. stoljeća, jest njihova ksenofilija. Nisu samo stranci bili pozivani na dvor već su i domaći umjetnici bili poticani da utječu na strane stilove. Politička važnost ukusa za egzotično i značenja koja se mogu pripisati rezultatima formalnog repertoara, nisu, međutim, bili predmet značajnijih proučavanja arhitektonske povijesti. Počevši od monumentalnog stubišta Karla V. u Louvreu iz 15. stoljeća, većina će ostvarenja biti potaknuta željom za veličanjem vladarske ličnosti. Uz utilitarne funkcije, sve promjene toga doba u Louvreu primarno su služile predstavljanju kralja u njegovoj pariškoj rezidenciji. Od zapadnoga krila Louvrea Franje I., namijenjenog impresioniranju njegova španjolskog suparnika, do Perraultova nedovršenog krila, koje je trebalo biti dekorirano „u maniri svih svjetskih naroda“ (1670-ih), kao i poznate kolonade, strani utjecaji bili su srž ovih zdanja. Što god da je kralj izgradio u Louvreu, bilo je izgrađeno da ga izdvoji od ostatka plemstva. To se moglo postići uvođenjem radikalnih različitosti od onoga što je plemstvo gradilo ili bi moglo izgraditi, kao u primjerima talijaniziranih formi za Henrika II. i Luja XIV. Kolonada u Louvreu vjerojatno je vrhunac ovoga procesa. Unatoč Berninijevu neuspjehu pri ostvarivanju svoga projekta, nepogrešivu kombinaciju rimskih kompozicija iz 16. i 17. stoljeća izvedenu na pročelju prepoznali su i stariji povjesničari. Naravno, to je bilo posve drukčije od ičega što bi francusko plemstvo sagradilo u vrijeme rastućeg nacionalizma. Percepcija kolonade u Louvreu kao „tipičnog primjera francuskog klasicizma“ stvorena je tek kasnije, tijekom nacionalističkih nemira 1920. godine; u 19. su stoljeću povjesničari kao tipičan primjer francuske arhitekture više cijenili krilo Franje I. Poanta svih intervencija, od Karla V. do Luja XIV., bila je upravo činjenica da one nikad nisu trebale biti tipične. Percipirane kao uobičajene suvremene arhitektonske forme, ne bi mogle služiti kao arhitektonski portreti kralja.

Prijevod s engleskoga: Martina Škrinjar